

IZHAJA VSAKI DAN

Čim ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pistoji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nč. (10 stot.).

ODLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, samrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na naslednje izdanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštne-brankirni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Brzjavne vesti.

Sklicanje delegacij.

DUNAJ, 3. — V par dnevih bo konferenca vseh skupnih ministrov, ki določi dobo zasedanja delegacij. Konferenca se vdeležita tudi oba ministerska predsednika Wekerle in Bienenroth.

Moravski deželni zbor.

BRNO, 3. — Glasilo češkega ministra krajana dra. Začka, „Moravska Orlice“, javlja, da bo moravski deželni zbor sklican v polovici tega meseca na daljše zasedanje.

Nove protičeške demonstracije na Dunaju.

DUNAJ, 3. — Sinoči so se vršile ponovne protičeške demonstracije, katerih se je udeležilo okoli 400 oseb. Aretiranih je bilo 32 oseb.

Dunajski trgovci proti pouličnim demonstracijam.

DUNAJ, 3. — Tukajšnji trgovci in obrtniki nameravajo izdati skupno izjavo proti pouličnim demonstracijam. V tej izjavi se ho sicer energično povdarjalo nemški značaj Dunaja in potrebo varovanja narodnih interesov, a ob enem se ho povdarjalo, da poulične demonstracije niso primerno sredstvo za narodno obrambo.

Mladočehi in Bienenrothova češko-nemška sporazumna akcija.

PRAGA 3. — Parlamentarna komisija mladočehskega kluba je imela danes popoldne z mladočehskimi deželnimi poslanci skupno posvetovanje glede sporazumne konference. Mladočehski poslanci bodo na jutranjem skupnem posvetovanju predlagali, da se Čehi udeležijo konference. Vendar se v mladočehskih krogih, z ozirom na dogodek na Dunaju in v Dolnji Avstriji, sodi zelo pesimistično o položaju. Zagotavlja se, da se gre vladni pred vsem za to, da dobi privoljenje Čehov za predložitev zakona, s katerim bi dovolili Nemcem še enega deželnega odbornika. Jutri pride sem češki minister-rojak, da se udeležijo posvetovanja čeških poslancev. — Pred posvetovanjem bo konferiral z nekaterimi vodilnimi češkimi politiki.

Čehi listi o položaju Čehov v Nižji Avstriji.

PRAGA 3. — Češki listi izjavljajo: Ne samo češke šole v III. dunajskem okraju in Poštorni, ampak celo vrsto čeških občinskih mestnih, srednjih in obrtnih šol nam mora ustanoviti vlada na Nižji Avstrijskem, in sicer popolnoma zastoj. Mi imamo pravico do čeških šol in vlada nam jih mora dati, a to ne kakor kompenzacijo, ampak zato, ker nam grede po zakonu in pravici; svoje pravice pa češki narod ne plačuje.

184 poljski šol zaprtih.

PRAGA 3. — „Hlas Naroda“ poroča iz Varšave, da so ruske oblasti v ruski Poljski zaprle 184 poljski šol.

Pekleni stroj domobranskega stotnika.

BUDIMPEŠTA, 2. — V sferi domobranskega stotnika Junga nastal je zanj preobrat. Preiskovalni sodnik je dobil pismo od stotnika avditorja Matthysa-ja, v katerem pravi, da je živel z Jungom v najboljših odnosih. Jung je torej storil to delo v nerazsodnem stanju, zato ne želi, da bi se ga kaznovalo.

BUDIMPEŠTA, 3. — Včeraj so iz Stolnega Belegrada dovedli v tukajšnjo garni-

zijsko bolnišnico stotnika Junga, atentatorja na stotnika avditorja Matthysa-ja v Kolicah. Na stotniku Jungu se opažajo jasni znaki blaznosti.

Lukaos poklican k cesarju.

BUDIMPEŠTA, 3. — Javlja se, da bo bivši finančni minister Lukaos dne 27. t. m. vsprejet od cesarja v avdienci. Ta vest je magjarske politične kroge osupnila, čeprav je avdiencia že davno dolžena in je tudi že nekolicina tednov znan dan, kdaj se bo vršila.

Kralj Edvard odpotoval na Angleško. MARIJINE LAZNI, 3. — Kralj Edvard je ob 4. uri 15 min. popoldne preko Heba odpotoval na Angleško. Ob svojem obhodu je obljubil, da se prihodnje leto zopet povrne.

K tatvini v „Banca kooperativa“ v Tridentu.

TRENT 3. Afera tatvine pri tukajšnji „Banca cooperativa“ postaja vedno bolj zamotana. Primanjkljaj znaša okoli pol milijona kron. Dva od zaprtih uslužbencev sta baje že priznala, da sta denar izgubila v špekulacijah. V zvezi s tatvino je bilo izvršenih v Italiji več aretacij. Na hišni preiskavi so baje našli v stanovanju enega zaprtih politične dokumente velike važnosti. Tudi druge osebe so kompromitirane. Praktikan Nardi in oba barčna sluga so izpuščeni na svobodo. Zato je pa bil aretiran blaginjak Pedrotti iz Cologne pri Tridentu. Zdi se, da so bile sledi uloma le fignirane.

Prestolonaslednik Konstantin pojde na dopust.

ATENE, 2. — Prestolonaslednik Konstantin bo prošil za dveletni dopust, da otide v Nemčijo, kjer se posveti vojaškim naukom. Govori se, da ga bo v tem času zamenjal v vrhnem poveljstvu vojske general Smolenski, rojen Poljak. (Prestolonaslednik Konstantin ima za ženo mlajo sestro nemškega cesarja Viljema, princesinjo Sofijo.)

Zrakoplovstvo.

BRACCIANO, 3. — Vodljiv vojaški balon se je dvignil v višino 1000 metrov visoko. Pri tem se je pa moral boriti z vetrom v jakoti 30 do 40 km. na uro.

PARIZ, 3. — Vodljiv balon „Republique“ se je ob 7. uri 5 min. zjutraj dvignil v zrak ter poletel v Lapaletse, kamor namerava dospeti, ne da bi se mu bilo treba kje ustaviti.

Kolera na Nizozemskem.

ROTTERDAM, 3. — Viša postrežnica ni umrla za kolero, ampak valed prevelike utrujenosti.

Bivši nemški poslanski kancelar Beckert obojen na smrt.

ST. JAGO DE CHILE, 3. — Bivši kancelar tukajšnjega nemškega poslanstva Viljem Beckert je bil radi umora, požiga, ponarejanja menic, računov poslanstva ter goljufije obojen na smrt.

Konec generaln. štrajka na Švedskem.

STOKHOLM, 3. — Govori se, da konča splošni štrajk dne 6. t. m.

SRBIJA.

Ministerska kriza.

BELIGRAD, 3. — Kralj želi, da sestavi novo koalicijsko ministertvo dr. Milovanović, ki bi vodil tudi volitve. V tem slučaju vstopi v kabinet od strani naprednjakov Marinković, od narodnjakov Velicković.

BUDIMPEŠTA, 2. — Ogrski biro poroča iz Belegrada, da je princ Gjorgje obiskal ministerskega predsednika Novakovića

in ga prošil, naj na vsak način pri kralju prepreči imenovanje staroradikalnega kabineta pod predsedstvom Pašića, kajti to da želi on in vsa vojska.

BELIGRAD, 3. — Sklenjeno je, da se letošnje velike vojaške vaje vršijo ob bosanski meji. V vojaških krogih pripisujejo temu poseben značaj, a od vladne strani zatrjujejo, da je ta odreditve vojaških vaj ob bosanski meji samo slučaj.

Srbski princ Jurij.

BELIGRAD, 3. — Ker je, kakor znano, list „Zvono“ obdolžil bivšega prestolonaslednika Gjorgja, da je pretepel svojega šoferja — nekega Francoza, ki leži sedaj na smrt bolan v bolnišnici, — je včeraj neki princ zapnik v raznih uredništvih predstavljal nekega Francoza, imenom Barbier, kakor onega šoferja, katerega naj bi bil princ Jurij smrtno nevarno ranil. „Zvono“ pa izjavlja temu nasprotno, da je omenjeni namišljeni šofer le neki španjolski žid, ki ga prikazujejo kakor šoferja, da bi s tem oprali prince. List trdi, da pravi francoski šofer v resnici leži v bolnišnici radi zlostavljanja od strani princa Jurija.

Odbor za narodno obrambo se je zopet konstituiral.

BELIGRAD, 3. — Odbor za narodno obrambo je zopet začel svoje delovanje. Osnovati hoče po vsej Srbiji narodne pomožne skupine, a dopisujejo odbore v vseh deželah, kjer prebivajo Srbi. Na obnovitvi, oziroma reorganizaciji krajne skupine Kruševac je razvijal vsesilišni profesor Dašč nov srbski narodni program in je pri tem strastno napadal Avstrijo. Doslej se je obnovilo v vsej Srbiji 22 krajnih skupin „Narodne obrane“.

GRŠKA.

Upor častnikov na Grškem.

ATENE, 3. — Častniški zbor v Larisi je javil v pismu ministru, da odrekajo častniki vsako službo, dokler ne bo prestolonaslednik odstavljen kakor vrhovni poveljnik. Iz Korinta se javlja enak slučaj nediscipline.

Anglija proti upornim častnikom.

LONDON, 3. — V konflikt med grško vlado in vojno stranko je posegla — kakor se javlja od dobro poučene strani — angleška vlada s tem, da je dala vodjem uporne vojaške stranke razumeti, da bi v slučaju nevarnosti za kraljevsko rodbino Anglija pomagala grški vladi z oboroženo silo.

Grška zbornica.

ATENE, 3. — Sklicanje zbornice je bilo odloženo za 20 dni, da bo mejtem ministrom možno pripraviti zakonske načrte, ki jih predlože zbornici.

TURČIJA.

CARIGRAD, 3. — Odposlana je v Ameriko posebna komisija, da najme tam posojilo v znesku 6 mil. dolarjev.

PETROGRAD, 2. — Na čelu izredne turške misije, ki pozdravi v imenu sultanov carja Nikolaja v Livadiji, bo minister unanijih stvari Rifaat pša. Razun tega bodo v tej misiji dva divizijska generala in prvi pobočnik sultanov Remzi paša. To odposlanstvo bo stanovalo v Jalti.

CARIGRAD, 3. — „Tanin“ poroča, da je porta storila korake, da preneha boj kot proti mohamedancem na Kreti.

CARIGRAD, 2. — Sultan je imel danes v Brni selamlik. Popoldne je prisostvoval konjski dirki, nakar je otvoril deželno razstavo.

firal, da ni imel razsodnosti, izobraženosti za to, da ni bilo takih in takih okolnosti — in vendar je to junaštvo, junaštvo, recimo, instiktivno...

Neznaneec je umolknil, in molčala sta tudi mi dva. Sicer sem dvomil nekoliko o vsem tem, a nisem mu hotel nasprotovati.

Ozrl sem se po kavarni. Nekateri prejšnji gostje so odšli in prišli zopet drugi znani na svoja mesta. Kakor če se menjajo straže.

„In nekaj gospoda, če vaju ne zadržujem,“ je začel tujec zopet. „Ali je že gledal kdo izmed vaju smrti v obraz?“

Zmajala sta z glavo.

„Ne, seveda, oba sta še mlada, malo sta še videla in doživela. Življenje vama je še drago in ljubo, živita rada in po smrti ne brenčita. Seveda mladost!... (tu je vzdihnil globoko.) Vem, da bi se branila smrti s vsimi silami. To je naravno. Ali zanimivo je, da se ji brani človek, ki je pripravljen umreti in ki že koraka k smrti, ako se mu prikazuje v drugi podobi, nego si jo želi. Prepričan sem, da bi bil oni starec, ki se je obesil, klical na pomoč, če bi bil pet minut pred smrtjo, recimo, ko se je šel na vrt obešati, padel v vodnjak. Zdi se vama morda, da je to dokaz proti moji prejšnji trditvi o

Povišanje turških carin.

CARIGRAD, 3. — Ministerski svet je sklenil povišati carino za 4%. V ta namen začne v kratkem pogajanja v velebilami. Ob enem uvede nove monopole, da se vzpostavi ravnotežje v bilanci.

LVOV, 3. — Na današnji nadomestni volitvi v mestu Stryj je bil izvoljen minister vitez Dulemba.

PARIZ, 3. — Predsednik republike je zopet pomilostil 46 političnih kaznjencev, med temi veliko število antiliterarnih agitatorjev.

Severni tečaj odkrit.

NEW-YORK 2. Tukaj so vsprejeli vest o odkritju severnega tečaja zelo skeptično. Pričakuje se pa novih podnohnosti. „New-York Herald“ je mejtem priobčil brzjavko od zamega dr. Cooka (ne Hooka), v kateri javlja, da je po silni borbi z gladom in vremenom, konečno dospel na severni tečaj, ter da je odkril velike lovske okraje, s katerimi se bodo zamogli okoristiti Eskimi in Evropejci. On in njegova soproga, da sta popolnoma zdrava.

NEW-YORK 3. Dr. Cook je brzjavil „New York Herald“ s parnika „Hans Egede“ sledeče: Dne 14. aprila 1908 smo ugotovili, da nam ne manka do severnega tečaja več nego sto milj. Temperatura je bila 40 stopinj pod ničlo. Vsa moraka pota so bila zmrznjena in to nam je omogočilo lažje prodiranje proti severu. Če tudi je temperatura padala, smo vendar zamogli nadaljevati naše potovanje. Spremljal nas je vedno krasni prizor okolice, ki je z borealno zoro, z nepreglednimi polji leda imela v sebi nekaj čarobnega in tajinstvenega. — Dne 21. aprila smo ugotovili, da se nahajamo na 89 stopinji 59' in 46". Severni tečaj se je torej zamogel videti. Računamo smo torej prekorakili še nekoliko sekund in pripravili smo se tu na daljno bivanje, da proučimo to do sedaj še natakajeno točko. Mi smo torej dosegli najvišji vrhunec zemeljske škorje. V znak temu smo dvignili zastavo z znakom „21. aprila 1908“.

Ko smo hoteli popoldne ugotoviti svoj položaj, se ni moglo tega izvesti nego problematično, ker so se tu združevali vsi meridiani. Temperatura je bila tukaj 36 stopinj pod ničlo, a barometer je kazal 29.83. Severa, vstoka, zapada ni bilo, povsod okoli je bil samo jug. Čutili smo vse na okoli veliko samoto. Povsod širok, prostrani horizont, a sredi njega, na točki, katero je hotelo doseči toliko ljudi, nobenega živega bitja. Povsod okoli nas samo meg in led. Dne 23. aprila smo se vrnili istim potom, po katerem smo bili došli.

Dr. Cook pčtom opisuje, kako so se imeli boriti z mnogostevilnimi težavami valed pomanjkanja živeža, mraza in ngljih sprememb vremena. Meseca septembra so prišli do Baffinga, a od tod do rta Sparho, kjer je dr. Cook menil, da je najbolje da tam prezimijo. Izkopali so v zemljo jame in tu so se nastanili in preživeli mesece dolge noči, dne 8. februarja t. l. so pa odpotovali ter dospeli do Anatoka, od koder so 15. aprila prišli v Grönladijo, kjer so našli Amerikanca Spaldinga in nekoliko prijaznih Eskimov.

KODANJ 3. Ravnatelj kolonij Rydberg izjavlja, da ne more biti sumnje o resničnosti vesti, da je dr. Cook odkril severni tečaj. Prvo brzjavko je prejel od kapetana Egedesa, a drugo od ravnatelja Grönladije. Obe brzjavki soglasno pravite, da je dr. Cook do-

junaštvu samomerilcev? Nikakor. Tako in tako smrt hoče imeti, tako oditi s sveta — vse druge izključuje. Klical bi gotovo na pomoč, potegnili bi ga ven — a on bi si morda pri peti posušil obleko in bi se potem vendar obesil. To je prirojeno...

„Današnja noč, gospoda, sem gledal smrti v obraz,“ je pristavil in znižal glas, tako, da je donel kakor iz groba.

Ozrla sta se vanj osuplo in vprašujoče. Zvok njegovega glasu in poseben lesk v njegovih žalostnih očeh sta vzbudila najino radevednost.

„Da,“ je dejal, „gledal sem, in sicer grozni smrt v obraz. A vendar sem človek, ki mu ni življenje nič, prav nič več, nego raztrgana suhoča, ki jo je pripravljen vsak trenutek vreči med stare cape.“

Nasmejal sem se nekoliko tej primeri.

„Dobesedno, gospod,“ je trdil neznanec, „med stare cape. Ni mi prav nič do njega. Sam sem tam, kjer končujejo mnogi romani svoje romane: oropajo svojega junaka za vse, kar ga more vezati na življenje in prepustijo fantaziji čitateljevi, da si izmislj konec. Jaz sem junak takega življenjskega romana in današnja noč je bila zanimiv psihološki kapitelj. (Pride še.)

PODLISTEK

Iz obličja v obličje smrti.

Češki spisal I. S. Machar. Poslov. T. L.

Pokimal je z glavo. In potem je sedel nepremično in držal roke vedno na kolenu, obračal samo svojo veliko glavo, gledal sedana-me, sedaj na mojega prijatelja s svojim žalostnimi očmi in govoril z monotonim glasom, ki me je spominjal mojega bivšega profesorja matematike, subega pedanta, nekako takole:

„Smrt, gospoda, kaj je smrt? Z bogom življenju. To je prag, čez katerega stopimo od tod, iz sveta, kjer smo živeli tako in tako dolgo, kjer smo se privadili prenašati marsikaj, uživati marsikaj in kjer nam je bilo vse znano, nekam, v nekaj, o čemer ni moglo celo tisočletno raziskovanje učenjakov in filozofov podati nobene razrešitve. Kaj je za tem pragom? Kaj je po smrti? (Neznaneec je umolknil za trenutek, kakor bi čakal odgovora.) In sedaj vzemimo življenje! Življenje je vsakemu človeku več ali manj breme, reatično, toda breme, ki se ga je

tako privadil, da ga slednjič vendar le nerad odlaga. Ko bi človek ne imel na svetu ničesar več, kar bi užival, ničesar, na kar bi upal, česar bi čakal, se mu zdi vendar korak čez oni prag smrti neizrečeno grozen in bolesten. Je to nekak „horror vacui“. Najstrašnejši pogled v življenje je pogled v obraz smrti... (Tujec je zopet umolknil.) In sedaj, gospoda, pravim, da je bil oni starec junak. Ah, čudita se... Pričakoval sem tega. Presim imam dokaze. V novinah stoji beseda „strah“. Strah pred smrtjo. Dobro ste, gospod (obrnili se je k meni) pripomnili: strah pred načinom smrti. Ta starec se je bal neznaneega načina smrti. Junak se boji zavratnega napada. Boji se neznaneega smrtnega orožja. Zato je izvolil drugo ceto. Izval je, bi rekel, smrt k dvoju. Poklical jo in je pogledal z obrazom v obraz, v ta strašni grozni obraz. Vrgel je od sebe breme življenja sam, ker se je bal, da mu ga ne odvzame neznana smrt. Dal je z bogom življenju, ker se je bal, da ne da življenje njemu z bogom. Analogični slučaj se dogaja včasih med zaljubljenici. On jej daja z bogom, ker se boji, da bi mu ona ne rekla z bogom... In sedaj priznavata morda, da je treba moči, da je treba junaštva k raztrganju take vezi... Pri-pomnita morda, da oni starec ni tako filozo-

spel na severni tečaj. Tudi Raakunen, ki je sodeloval na ekspediciji Erichsena, priobčuje, da je prejel potrdilo rečenih vesti. SKAGEN 3. Okolu 1. in pol ure popoldne je prišel v pristanišče parnik „Hans Egede“, na katerem se nahaja dr. Cook. — Vkljub vzburkanemu morju se je dopisniku biroa Ritzau posrečilo priti na parnik. Dr. Cook je izjavil dopisniku, da je z G. Šotlandije prodiral najprej proti zapadu, potem pa proti severu. Ko je odhajal iz Grönlandije, ga je spremljalo 10 Eskimov. Ta je dva po dva pošiljal nazaj, tako da sta nazadnje ostala pri njemu samo dva Eskima. Dne 21. aprila 1909 ob 7. uri zjutraj je dosegel severni tečaj, kar je ob 12. uri popoldne ugotovil z merjanjem. Za zadnjih 14 dni, preden je došel na severni tečaj in tudi osem dni potem je izvršil razna merjenja. Na severnem tečaju ni našel nikake dežele. Morake globčine ni meril, ker so mu manjkali potrebni instrumenti. — Najnižja temperatura za časa njegovega potovanja je znašala 83 stopinj po Fahrenheitu. Na severnem tečaju je razvil ameriško zastavo. Vsepeh svojega potovanja pripisuje dr. Cook okolnosti, da je uporabljal preskušena pomorna sredstva, namreč Eskime in njihove pse in da je živel popolnoma kakor Eskim. Ekspedicijska je silno trpela in primanjkovalo jej je tudi živeža. Potovanje na severni tečaj je trajalo tri, povratek pa devet mesecev.

„Veleizdajniški proces“ v Zagrebu.

(136. dan razprave.)

Zagreb, 2. IX.

Danes se je nadaljevalo zaslišavanje po brambi predloženih in od senata dopuščanih prič. Vse so izpovedale razbremenjevalno za obtožence.

Učiteljica Zorka Panić iz Kusonje je odločno izpovedala, da ni nikdar opazila, da bi bili otroci, ki jih je obtoženi učitelj Vukelić poučeval, kazali kako mržnjo do hrvatskih pesmi, kakor to trdi obtožba. Priča Ilija Stojasavljević je izjavil, da včerajšnja priča Muki Freund ni govorila resnice. (O ta — Muki!) — Priča sodni adjunkt Josip Mrnjavčič sicer ni govoril ugodno o obtožencu Kalemberju ter je govoril o mržnji med Hrvatini in Srbi v okraju Brod, vendar je izpovedal tudi on, da ni nikdar čul, da bi bil narod govoril, da je to srbska zemlja in da pade pod Srbijo. Tudi se ne spominja, da bi se bilo v pesmih slavilo kralja Petra.

Obtoženec Kalember je obžaloval, da niso pozvane semkaj priče, ki živijo tam od mladih nog in ki poznaajo njegovo delovanje, marveč priče, ki so tamkaj šele malo časa. Slično je izpovedala tudi priča sodni adjunkt v Grubišnem polju Bogumir Ladika. Konstatiral je sicer razprtje med Hrvatini in Srbi, obenem pa je izpovedal, da je bil z obtožencem drom. Gjurićem na komisijah, ali nikdar ni ta poslednji govoril, da ta dežela pada pod Srbijo, da si so se mnogokrat razgovarjali o političnih dogodbah. Nikdar ni čul iz ust dra. Gjurića kake veleizdajalske opazke.

Znamenita priča je bil občinski blagajnik v Pakracu Matija Kečelja. Jedna najbolj razgretih prič obtožbe je bil dr. Matijević, ki se je na svojih izpovedbah posebej skliceval na to, kar mu je povedal sedanja priča Kečelja. — Danes pa je ta poslednji opetovano in odločno in pod prisego zatrdil, da ni nikoli tako govoril kakor je to dr. Matijević zatrdil.

Istotako je nadaljna priča Mijo Matijašević zatrdil pod prisego, da ne odgovarja resnici, kar je pod prisego potrdil priča obtožbe Rottgerber (Zopet nekaj — Muki!), češ da je bil on Matiješević v neki noči z njim, Rottgerberjem, v nekem vinogradu. To ni res.

Zatem je predlagal dr. pravdnik, naj se predtajo nekateri članki iz beligradskih novin: „Slov. juga“, „Politike“ in „Malega žurnala“.

Ta predlog je dal branitelj dru. Medaković, da je a porazno argumentacijo ožigosal jednostransko postopanje državnega pravdnika. Ta je doledno odklanjal predloge braniteljev, da bi se čital material predlagan od brambe. Sedaj pa naenkrat predlaga sam, naj se čitajo članki vnanjih novin, ki so povsem irelevantni za ta proces. Govornik je na to oistre obsojal zamunako policijo, ki je zaplenila dru. Budisavljevića beleške, ki jih je kakor branitelj — torej po svoji sveti dolžnosti — nabral v Belemgradu v obrambo svojih klientov. To zaplenjenje je nezaljšano tem bolj, ker sta se on in dr. Budisavljević, dosepeva v Beligrad, najprej predstavila avstrijskemu odposlancu grofu Forgachu in je ta popolnoma odobril njiju postopanje.

Branitelj dr. Budisavljević je naglašal, da bramba stoji na istem stališču, na katerem stoji — zakon. Inkriminirati se sme samo to, kar je pojedinec storil; to pa, kar pišejo vnanje novine, je irelevantno in ne obremenjuje.

Pridrzuje se predlogu dr. pravdnika, naj se tiste njegove zaplenjene beleške prečitajo, da se bo videlo, ali so bile točno prepisane? Tu se je odigrala grda intriga na škodo obtožencev

Adama in Valerijana Pribiševiča.

Branitelj dr. Medaković: Predlog dr. pravdnika za čitanje novin ima na sebi znak slabosti obtožbe. To, kar govori branitelj z obtožencem in kar dela poslednjemu v prilog, mora biti tudi za sodišče sveto. To je svetost braniteljske tajnosti. Beleške, ki si jih napravlja branitelj v pogovoru z obtožencem, so material, katerega se državni pravdnik ne sme posluževati. Kar je torej dr. pravdnik storil s spisi, tega po zakonu ne bi smelo biti. Že od prvega momenta te pravde ne bi bilo smelo biti razlike med državnim pravdnikom in branitelji. Obtožba in obramba sta enakopravni pred sodiščem. Akti dr. pravdnika niso uradni akti. Sicer pa se govornik čudi, čemu je dr. pravdnik toliko zavičeval s to pravdo, ko je dr. pravdnikstvo znalo tako naglo fabricirati dokaze...

Dr. pravdnik: „To je žaljenje, zahtevam zaščite sodišča“.

Predsednik se je seveda nemudoma suženjski pokoril dr. pravdniku, odtegnivši dru. Medakoviću besedo in izjavivši, da bo senat sklepal o tem. (In dr. Medaković naj bo le pripravljen na par stotin kronic globe!)

Po pavzi so čitali spise.

Blviš češki minister dr. Foršt dunajskim Čehom.

Bivši trgovinski minister dr. Foršt je na vprašanje, kako naj se Čehi na Nižje Avstrijskem branijo proti sedanemu režimu, odgovoril sledeče: Vstrajajte neomajljivo na poti zakona, brez provokacij, in branite svoje, po ustavi zajamčene pravice. A najsvetejša dolžnost toliko vseh čeških poslancev, kolikor vae češke javnosti bo, da vas podpira v tem boju.

Žandarji proti ljudskim šolam.

Mi bi umevali moderno državo in bi aplavdirali modernim državnikom, ko bi žandarjem razum naloge, da varujejo človeško družbo pred zločinom, postavili tudi naloge, da z silo gonijo razstrelene otroke v šole, da se ti otroci ne pokvarijo v blatu ceste in da se ne odgoje tam za tatove in razbojnike. — Kajti znamo predobro, da pisani zakoni ne veljajo, če se jih v slučaju potrebe ne more izvajati tudi s silo.

„Kaj pomagajo milijoni — bi mogla reči država — ki jih žrtvujem za ljudsko izobrazbo, ko pa imam toliko roditeljev, ki ne marajo pošiljati svojih otrok na vir izobrazbe, in toliko otrok, ki niso nikogar, otroci ceste?“

No, potem uporabi silo! — bi rekli mi. Ali v nas ni tako. Naša „moderna“ država je celo proti ljudskim šolam, seveda proti slovanskim! Kjer se jej zdi, da je preveč teh slovanskih ljudskih šol, tam država pošilja svoje žandarje, da z bajonetmi a u f zapirajo otrokom vhod vanje!

Ne verujete? Res, malo neverjetno in čudno je to, kar pripovedujemo; in vendar je tako. V Poštorni, v tej historični češki Poštorni na Spodnje-Avstrijskem, na meji Moravske, bilo je predčetrnajst let nad sto žandarjev, ki so stali pred češko šolo, da ne bi stopilo vanjo 500 češke dece!

Famozna — avstrijska specialiteta! Kakor da bi videli tiste drobne češke otročiče! Petsto jih je. Deklica belo oblečena, dečki zamošljeni, tudi v prazniški obleki: gredo v šolo! Nu, presenečenje! Na durih jih ne pričakujejo dobri učitelji in župnik; svetlijo se žandarjski bajoneti...

Halt! Im Namen des Gesetz! V imenu zakona ne smeš otročič avstrijskega državljanca — v šolo!

Sedaj umevamo vse. „Zatrpani Čehi!“ Da, da — če ne bi bili to „prekleti Čehi“, potem bi šlo drugače. In v tem je rečeno vse; s tem smo očrtali vso tragiko češkega, torej slovanskega položaja v tej državi, kjer vlada pošilja proti našim otrokom žandarje, da se ne bi približali viru kulture, luči napredka, ker bi Slovani moral še nadalje ostati neizobraženi, v tmini neznanja, belot, rob, žival svojemu nemškemu gospodarju!

Ne, ne nemiki gospodarji, — tako ne pojde naprej! Tudi preko bajonetov pride naš narod do spoznanja, da on tvori večino v tej državi in da bo v njej — gospodar!

Kekaj? To je vprašanje časa. Da ne bomo dolgo čakali dokazujejo najzgovorneje — žandarjski bajoneti.

Zaradi Poštorne bo imela današnja Bienenrthova vlada še dosti glavobola. Včeraj sta posetila ministra-predsednika češka poslanca Šillinger in Tomašek, da ga vprašata o namernih vlade glede čeških šol na Spodnje-Avstrijskem. Poslanca sta prosila Bienenrtha, naj bi dovolil vsaj nekako premirje, dokler upravno sodišče ne odloči o sporni zadevi. Čehi so se namreč pritožili na upravno sodišče radi zapretja šole Komenskoga v Poštorni. Kaj je odgovoril Bienenrth, nam ni še znano.

Madjarji izganjajo hrvatske učitelje.

V nekaterih ljudskih šolah v Medjumurju (to je hrvatski kraj, ki so ga pa Madjarji

oteli Hrvataki) so poučevale doslej sestre iz zagrebškega samostana. Sedaj pa so Madjarji s silo izgnali te Hrvaticke čez Dravo, češ, da se niso učile v madjarskih preparandijah.

In kje so se učili madjarski učitelji na madjarskih šolah „Juliana“ v Hrvatski?!

Hrvatska parobrodarska društva prešla v angleške roke.

Iz Buenos Ayresa prihaja vest, da je velika parobrodarska družba Mihanovića in dr. prodana nekemu angleškemu sindikatu.

Gosp. Mihanović je doma iz Dubrovnika v Dalmaciji. Kakor mnogi Dalmatinci je prišel v svojih mladih dneh v Buenos Ayres, da si zasluži kosček kruha. Začel je kakor mornar. Kupil je potem eno ladijo in je prevažal ljudi čez reko Rio della Plata. Bil je varčen, inteligenten in podjeten, ter je za par let polagoma kupil večjo ladijo, potem mal parnik, dokler ni ustvaril mogočne paroplovne družbe, ki je imela v svojih rokah ves promet čez Rio della Plata in v republikah Argentine, Uruguay in Paraguay. — Sedaj nameruje ta družba prevzeti pomorsko službo na obalah Patagonije in do ožine Magelanos, a za brze proge med Buenos-Ayres in Montevideo se gradijo trije parniki na turbine.

Nimamo statistike Mihanovićeve flote; ali da je velika, razvidno je iz dejstva, da je podjetje prodano za 65 milijonov frankov! A Mihanović — ta nekdanji neznatni veslar — ima tudi drugega premoženja.

Tukaj nam je omeniti, da je g. Mihanović tudi v daljni drugi domovini vedno ostal zvest sin svojega rodu. Tudi pred dvema leti je obiskal svoje rojstno mesto in tedaj se je mudilo, da Mihanović ustanovi na Jadranu veliko parobrodarsko podjetje. Vlada je prekrizala njegove načrte. V Mihanovićevo družbi so bili hrvatski mornarji vaikdar dobro došli.

Trgovska šola v Dubrovniku.

Te dni se odpre v Dubrovniku višja trgovska šola. V istem mestu sta še višja gimnazija in nautika. Tudi se te dni odpre hrvatska realna v Šibeniku, nižja realna v italijanskim učnim jezikom v Zadru dobi peti razred.

Dnevne vesti.

Češki pesnik Machar — mecen. Češki pesnik Machar — ki je ravno sedaj zastopan v našem podlistku — je daroval te dni v češke narodne in kulturne svrhe 2000 K, ki jih je prištelil od svojih honorarjev.

Machar piše v „Času“ o svojem darilu med ostalim tudi to-le: „V težki dobi življenja mojega se mi je pomagalo. Nahajal sem se v bedi; ali bilo je ljudij, ki so bili nabrali par goldinarjev in so mi jih dali... Sedaj sem v ugodnem položaju človeka, ki more povračati... Nemec Rossegger je v svojem, z vsem preskrbljenem narodu lahko ustanovil nov bojni fond. Pri nas je to drugače. Mi imamo veliko vrsto potreb in ker jim primanjkuje denarja — dajam jim... Kolikor jaz stotakov, toliko vi kronic, grošev, drobiža, kolikor kdo more!“

Te krasne besede češkega pesnika si moramo dobro zapomniti tudi mi Slovenci, ki smo manjši od Čehov, a imamo še številneje nespornike od njih...

Odlikovanje. Cesar je odlokom od 21. up. m. podelil finanč. svetniku finančne prokurature v Trstu dr. Karolu Lukežu v povelju zaprosbenega trajnega umirovljenja naslov višjega finančnega svetnika.

Na c. kr. učiteljsko v Kopru se bodo vršila vpisovanja za vspejemale preizkušnje dne 13., 14. in 15. septembra t. l. V imenovanih dneh naj pošljejo redni obiskovalci zavoda svoje zadnje izpričevalo ravnateljstvu. Morebitne izpremembe teh dispozicij se pravčasno objavijo.

Eksekutiva narodno-radikalnega dijaštva pozivlja kakor sopredsedatelja vse svoje somišljenike, da se v kar največjem številu udeležijo poučnega tečaja „zveze narodnih društev na Stajerskem in Korškem“ za učitelstvo in dijaštvo. Tečaj se bo vršil od 9.—11. septembra t. l. v Celju v „Narodnem domu. Vspored so že objavili časopisi.

III. shod narodno-radikalnega dijaštva v Ljubljani. Eksekutiva narodno-radikalnega dijaštva opozarja z nova na svoj III. narodno-radikalni shod, ki se bo vršil od dne 16.—19. septembra v Ljubljani. Shod posetijo v obilnem številu češki, hrvatski in arbski akademiki in zato je dolžnost vsakega somišljenika naše struje, da se shoda udeleži. — Prav uljudno vabimo tudi drugo napredno dijaštvo in prijatelje izven dijaških vrst. Prihodnji teden se razpošljejo vabila in naznani natančni vsopred.

Vse one tovarije, ki se nameravajo udeležiti shoda, prosimo nujno, da že sedaj naznanijo to Prosveti v Ljubljano. (Mestni dom.)

Posebni vlak N. D. O. v Ajdovščino. Še enkrat opozarjamo dotičnike, ki nameravajo udeležiti se izleta v Ajdovščino, da si preskrbijo na vsak način vozne listke, še danes soboto do 8. ure zvečer v uradu N. D. O., drugače jim ne bo možno udeležiti se tega izleta s posebnim vlakom po znižani ceni K 2.70.

Za otroke od 4—10 leta se kupi lahko polovični listek, ki stane tja in nazaj K 2.40. Zaupniki, ki so sprejeli v predprojo vozne listke, se prosijo, da oddajo neprodane

istke na vsak način danes soboto do 8. ur zvečer, kakor tudi denar za prodane listke. Odhod vlaka je z državnega kolodvora točno ob 6. uri 54 min. zjutraj.

V skrajnem slučaju se zamore vstopiti v vlak tudi v Roccolu, Vrde ali na Opčinah, dotičnik naj zahteva listek za posebni vlak v Ajdovščino.

Naznanja se nadalje, da imajo za železničarje tudi za posebni vlak veljavni vsi ugodnosti vozni listki, to so prosti vozni listki, režijski vozni listki, polovični vozni listki in sploh vsi listki, ki se dobijo na podlagi legitimacije.

Tragedija ljubezni med bratrančima.

Umor in samomor tik pred poroko.

Dva mlada človeka v starosti, ko človek stopa še-le v življenje, sta iz dosedaj še ne pravi pomiljivosti razlogov sklenila včeraj skupno smrt par dni, predno se je imela vresničiti njiju vroča želja, poroka. Stojimo tu pred svoji žalosti zanimivim pojavom t. zv. ljubezni, ki je tu ugonobila dve mladi duši, katerima se je kako običajno človeško zlo radi njiju neizkušenosti zdelo nepremagljiva ovira, iz katere je smrt edina rešiteljica.

Ruggero Radici, star 20 let, je stanoval na Reki, kjer je bil uslužben kakor sladničarski pomočnik. Njegov oče, Dante Radici, mojster tesar, stanuje v Trstu, ul. Ugo Foscolo št. 21. Na svojih večkratnih posetih v našem mestu je Radici imel priloiko spoznati gospičo Ersiljo Polli, staro 18 let, hčerko lastnika mešnice pri št. 13 v ul. Acquedotto, kateri je že dlje časa bolan.

Ruggero Radici se je smrtno zaljubil v Pollijevo, lepo in čedno dekle, in ljubezen je rodila ljubezen na njeni strani. Roditelji dekletca so bili najprej nasprotni poroki med obema, zlasti ozirom na Radicijevo nežno mladost; zdi se pa, da so se pozneje premislili, le mati ni bila še vedno nič kaj posebno zadovoljna s to poroko.

Včeraj zjutraj ob 6.30 je občinski pometalč Andrej Lavrenčič, stanujoč na Katinari, prihajal na delo v mesto, ko je sredi pota zagledal strašen prizor.

Tam kjer se nahajajo stopnice, vodeča v Sv. Alojzji, in sicer dvesto metrov nad Dreherjevo vilo, sta dve mrtvi trupli ležali na golih tleh, moški in ženska.

Lavrenčič se je prepričal, da sta bila mrtva in da smrt je morala nastati že dolgo prej, ker trupla sta bili mrzli.

Podal se je takoj na Vrdejski policijski komisariat, kjer je sporočil dogodek. Višji komisar dr. Mlekuš in drugi funkcionarji so se takoj podali na lice mesta.

Deklica je ležala vznak na tleh; čividno je bilo, da jo je mladenič z dvema streloma iz revolverja ranil v srčno stran, tako, da je morala smrt nastati takoj. Njena obleka je bila vsa zamazana s krvjo. Tik nje je ležalo naslonjeno na desno stran, truplo mladeniča, ki se je bil z revolverjem ustrelil v desno senco; iz luknjice na sencu se je še izlivala kri, že deloma strnjena. V desnici je še držal revolver.

Iz strjenosti krvi in ledenosti trupel se je dalo sklepati, da se je morala tragedija vršiti v prvih večernih urah prejšnjega dne.

V obleki mladeniča so našli listino, v kateri se je med drugimi papirji nahajalo odprto pismo, naslovljeno na mater deklice, v katerem je bilo približno rečeno: „Ubila sva se sporazumno. Drevi ob 7. uri ne bova več živila. Tako boste zadovoljna. Na koncu sta se nahajala podpisa: Ruggero Radici, Ersilja Polli.“ — V listnici je bila tudi izjava tukajšnjega škofijskega ordinarijata, ki je potrdila sameki stan deklice; to dokazuje, da sta oba že napravila potrebne korake za poroko. Bodi tu omenjeno, da sta bila bratranca.

Z vso potrebno previdnostjo je policija naznanila žalostni dogodek dotičnim rodbinam.

Med tem so prenesli trupli v mrtvašnico pri sv. Juštu, kjer je brat Pollijeve v truplu ženske spoznal svojo sestro.

Pozvedeli smo nekatere podatke, ki zavijajo vzroka tragedije v tajno meglo. Poroka med zaročencema se je imela vršiti ravno včeraj, a bila je potem odložena na prihodnji terek. G. Polli je bil Radiciju tudi obljubil, da mu po poroki izroči potrebni denar, da bi on tu v Trstu ustanovil lastno sladničarno.

Omenjamo tu še, da je deklica imela pred časom intimno razmerje, ki je imelo tudi posledice. Zdi se pa, da Radiciju ni bilo to neznano.

Tržaška mala kronika.

Samomor. — Ivan Thaller, star 54 let, trgovski agent, stanujoč v ul. Sette fontane št. 855, se je predčetrnajstjem zastropil v svojem stanovanju, izpivši močno dozo ogljikove kisline.

Privaten zdravnik, ki je bil poklican, je konstatiral smrt. Truplo so spravili v mrtvašnico pri sv. Juštu. Denarne nepravilike so ga gnale v smrt.

Požar na ladiji. Predčetršnjem ob 10. uri zvečer so zapazili, da se je iz Lloydovega parnika „Nadvoj. Fran Ferdinand“, zasedrenega ob nabrežju št. 3 v prosti luki, dvigal gost dim. Opozorili so močno parnika. Vnele so se bile saje v ventilacijski cevi stroja. — S pomočjo ognjegaščev so kmalu pogasili požar.

Koledar in vreme. — Danes: Rozalija [dev. Jutri: 14. Ned. po Bink. Ang. varhi. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 20,° C. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Hladni vetrovi. Temperatura spremljiva.

Društvene vesti.

Akad. fer. dr. „Balkan“. Danes ob 6. uri pop. odborova seja. Radi važnosti dnevnega reda naj prišijo vsi odborniki.

Danes ob 7. uri pop. skupna pevaka vaja v Slavjanski čitalnici. Pevci naj pridejo točno in gotovo.

Juridični klub. Stari in novi odborniki naj pridejo danes ob 5. uri pop. v „Slavjansko čitalnico“, kjer se bo konstituiral novi odbor.

Telovadno društvo TRŽAŠKI SOKOL
v Trstu

Bratje Sokol!

Pozivljamo Vas, da se udeležite v nedeljo 5. t. m. v kolikor mogoče velikem številu prvega javnega nastopa našega bratskega društva „Sokola“ na Vrdeh.

Sokoli v kroju se zbiramo v „Narodnem domu“ odkoder se odpeljemo ob 3. uri k sv. Ivanu. Na zdar!

Telovadno društvo „Sokol na“ Vrdeh prosi vsa bratska društva, ki se udeležijo prve slavnosti, da se zberejo v nedeljo popoldne ob 3. uri in pol v drevoredu „Rafael Sanzio“ med Boschettom in cerkvijo odkoder odkorakamo ob 3. uri in tri četrti z godbo na čelu v „Narodni dom“.

Tržaško vojaško veteransko društvo bo slavilo 30 letnico društvenega ustanovitvenega dne 5. sept. 1909 na vrtu restavracije „Boschetto“.

Na vnapredu so mnoge in mnogovrstne zabave. Svirali bosta dve godbi. Veliki umetniški oganj in razsvetljava. Ples. Začetek ob 5. uri pop. Vstopnina 40 stot.; otroci v spremstvu ne plačajo nič. Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne namene.

Društvo je izdalo tekom 30 let 61.741 K v človekoljubne, a 32.349 v patrijotične namene.

Nar. delav. organizacija.

Danes zvečer ob 8. uri se bo v gostilni N. D. O. ulica Ghaga (ex Magajna) produciral ravnokar iz Amerike došli slovenski umetnik, ki ima v svojem velikanskem aparatu same najboljše slovenske skladbe, opere, zborke kakor tudi solo-nastope posameznih slovenskih umetnikov. Dalje zbor „Glasbene Matice“, „Žegnanje v Šiški“ itd. Vstopnina prosta.

Darovi.

Podružnici dr. sv. Cir. in Met. pri sv. Jakobu je daroval g. N. ker je klical štiri vrčke piva, a ni hotel plačati razun svojega 1 K. G. Oroslav Parklić o priliki svojega odhoda na Štajersko isti podružnici 5 K. Srčna hvala!

Za podružnico družbe sv. Cirila in Met. je nabral Sancin Josip Vako na botri-njah v gostilni Kalin v Škedenju 4 K. Gospa Komar Dragica od sv. M. Magdalese sp. 8. 447 je pristopila kakor udiinja z letnino 2 K in je darovala še 2 K. Srčna hvala.

Za kolo sreče, ki bo v nedeljo 5. sept. v Narodnem domu pri sv. Ivanu so podarili; g. Gradinar 25 butilk piva, g. Marija N. servis za črna kavo, g. Vinko Trobec cilerco vina, g. Kunatič, g. Volk, g. Prelec, g. Sušelj g. Kocjan vsak po 1 K, g. Žerjal iz Boršta 1 zajca.

Rodbina Mikulcova je podarila kramo vazo, svetilko in dva kropilnika.

Lepo se zahvaljujemo in prosimo nadaljnjih darov, a druga zopet prav uljudno vabimo naj pridejo v nedeljo skušati svojo srečo!

Vesti iz Goriške.

x Goriškim Slovincem v premislek. — Znano je, da imamo Slovinci v Gorici eno samo slovensko kavarano. Ker je v mestu nad 8000 Slovincem, in je tu še vsa okolica slovenska, bi kdo lahko mislil, da mora ta edina slov. kavarana doprinesati naravnost krasne dobičke. Temu pa ni tako. Obisk kavarne „Central“, ki stoji na najlepšem prostoru mesta, na Travniku, je osobito zadnje leto tako opešal, da če pojde po tej poti dalje, bo lastnik primoran kavarano zapreti, da se izogne vsak dan rastočemu primanj-ljaju.

Ni naš namen, da bi delali reklamo temu slov. podjetju, pač pam je za to, da se vseh ta edina kavarana v Gorici ohrani še nadalje v slovenskih rokah, da ne bomo kakoga lepega dne, — vzlic našemu toliko hvalisanemu napredku v Gorici, — primorani shajati se pod tujo streho. Često je ta slovenski lokal popolnoma prazen; če pa napravimo par korakov po mestu, vidimo pred to in ono laško kavarano vse polno slovenskih obrazov, in to iz boljnih meščanskih krogov. Čuli smo razne izgovore, ki naj bi opravičili to postopanje, ki pa so vsi piškavi; med drugim je rekel neki mlad gosp. profesor, da profesorji ne morejo zabijati v slovensko kavarano, ker se tam abajajo tudi dijaki. Tudi ta izgovor je ničev, če pomislimo, da dijaki tuk. sred-njih šol v kavarano sploh ne smejo zabijati. visokošolci pa gosp. profesorjev menda ne bodo motili. Da omenjamo vse te podrobno-

sti, je še poseben vzrok ta, da Lahji bojkoti-rajo ravno to kavarano na vse možne načine, kakor bojkotirajo sistematično in dosledno vse druge slov. lokale in to posebno od lan-ske kolesarske slavnosti naprej. Le povprašajte razne slov. krčmarje, koliko laških go-stov so imeli do lanske kolesarske slavnosti in koliko jih imajo danes! Glede na to, se nam je zdelo potrebno, da spravimo to stvar v javnost, in menimo, da se ne bo hotel noben zaveden Slovenec še nadalje družiti z Lahji v bojkotu proti slovenskim podjetjem! Če obstoji kak nespornost med slovenskim podjetjem in gosti, se da to z dobro voljo brez drugega poravnati. Gre za to, da radi naše brezbriznosti ne izgubimo še ta edini slov. lokal. Učimo se pa naredne odločnosti in zavednosti od Italijanov, ki stavljajo na-ravno-gospodarski moment nad vse druge ma-lenkosti.

x Narodna napredna stranka bo imela v kratkem važno posvetovanje, ki bo ve-ljalo predstoječim volitvam v deželni zbor. — Kandidatje se postavijo najbrže prihodnji teden.

x Učiteljsko zborovanje se je vršilo, ka-kor že naznanjeno, dne 2. septembra v go-renjih prostorih kavarne „Central“. Pretreso-vali so stanovska vprašanja, in govorili tudi o splošnem političnem položaju. Prevladalo je mnenje, da treba na vsak način poslati zastop-nika učitelstva v deželni zbor. Definitivna od-ločitev o tem vprašanju se je odložila na poz-nejši čas.

x Zaupni shod kmečke stranke se je vr-šil, kakor napovedano, v četrtek 2. septembra. Na shod so prišli odposlanci kmečke stranke iz skoro vseh občin dežele. Posvetovanja so se vršila zjutraj in so se nadaljevala tudi popoldne. V začetku je bilo določeno, da tega dne zbrani zaupniki postavijo kandidata za deželni zbor. Vendar, ker je v zadnjem času došla na kmečko stranko priponudba od klerikalne strani za kompromis, se je opustilo imenovanje kandidatov. — Prevladalo je na shodu mnenje, da bi bilo dobri stvari samo koristno, če bi bila priponudba starih kleri-kalcev, to je Slogašev odkritostna, da se pride do kompromisa med vsemi strankami. Spopolnil se je osrednji odbor stranke in pa zaupnikov znanjih občin, ki mu bo naloga, da pretresa in odločuje ter vodi pogajanja z drugimi strankami. Sklenilo se je, da, ako se pogajanja razbijajo, postavi kmečka stranka svoje samostojne kandidate v četrtek dne 9. septembra. Mi želimo uspeha tem pogajanjem, dovoljujemo si pa prerokovati, da ne bo kruha iz te moka.

Iz Krepljen. Pravila tukajšnjega novo-ustanovitvenega „Gospodarskega društva“ je c. kr. namestništvo potrdilo, društvo bo prvič zborovalo dne 8. septembra t. l. ob 4 in pol uri popoldne na dvorišču Karoline Godina v Krepljah.

Osnovni odbor postane pravomočen v smislu pravil za dobo 3 let. Društvo bo oso-bito za našo stran Krasa velike važnosti. Dovažalo bo svojim členom po zmerni ceni umetna gnojila in druge kmetijske potrebščine. Bolj siromašni udje bodo dobivalo blago na izplačilo v dobi 2 let.

Vedletne skušnje so dokazale, da umetna gnojila veliko izdajajo, ali jih treba pravilno uporabljati. Kder rabi umetna gnojila, treba, da je vsaj deloma poučen v fiziki in o kem-ičnih spojinah. Društvo ima v tem svojega večška, in bo podpiralo ude v tem tudi s primernimi knjigami itd.

Telovadno društvo „Sokol“ v Ajdovščini priredi dne 8. septembra svojo letno veselico

Javna zahvala.

Podpisana izrekata najprišrečnejšo zahvalo vsem sorodnikom in prijateljem za sočutje ob britki izgubi njihju nepozabnega sinčka

Domínika

ter za mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku.

RIHEMBERG, 3. sept. 1909.

Josip in Ivanka Mihelj.

Velika zaloga koles RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles: Peugeot, Waf-fenrad, Stan-dard od 150 kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene zmerno.

Majcen Miloš ..

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

prilagođa slavnemu občinstvu svojo mizarnico. Izdeluje vsakovrstne, tudi NAJFINEJŠE POHIŠTVO

Veliki kinematograf BELVEDERE TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Od sobote 4. do torka 7. septembra 1900:

Andrej Hofer

zgodovin. slika iz leta 1809
Projekcija izgotovljena na Tirolskem s sodelovanjem prebivalcev Passierja Isela, Künchelberga, Inomesta in Merana. — Bitke na Berge Isel, Inomestu in Künchelberga bodo spremljane z različni instrumenti. SLAVJE ANDREJA HOFERJA. — — — II. BORBA ZA DEDŠČINO, komično.

Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. Otroci in ojači 10 stot.

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma štev. 13, II. nadst.

Rodolphe Maas, Trst, ul. Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd. itd.

posebno za žage na paro in mline.

Bombaž za čiščenje strojev.

TELEFON 11-45.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

.. Pisarna .. Zaloga Cementa
ul. Carradori 16 Riva Grumula 2
Telefon 605. Telefon 23-30

Prilika ugodn. nakupa.

Moderne spalne sobe iz trdega kuhan. lesa

brez obkladkov (rimeša) zelo solidno izdelane z garancijo

po izredno nizkih cenah

PETER JERAJ, trgovina s pohištvom

na vogalu ulice Vincenzo Bellini ter ulice sv. Katerina.

Prilika ugodn. nakupa.

Vrhu italijanskega in nemškega repertoira-
VELIKA IZBERA
slovenskih in hrvatskih komadov
narodnih umetnikov.

Plačilo na mesečne obroke po najmodernejšem zistemu.

Mnogi, ki niso v stanu nabaviti si gramofon proti takojšnjemu plačilu, zamorejo na ta način priti do tega. Pridite si ogledat, da se pobotame.

STABILIMENTO GRAF. TRIESTINO

Tržaški grafični zavod

— TRST —

Piazza della Borsa 13 I.

TELEFON 742

z javno telovadbo s sledečim vsporedom: 1) nastop naraščajo: a) vaje s prapori; b) vaje na dregu in bradli; 2) nastop členov: a) proste vaje, b) vaje na dregu, bradli in konju, c) skupine; 3) javni ples. — Na veseljenem prostoru bodo postavljeni tudi šotori Ciril-Metodovih podružnic, v katerih se bo dobivalo različna okrepčila za želodec.

S tem svojim prvim samostojnim nastopom bo ajdovski „Sokol“ ob enem praznoval prvo obletnico svojega obstanka in pokaže sad enoletnega truda in sodelskega delovanja v telovadnici. Ker ima društvo posebno s predpripravi za nastop naraščajo velike stroške, in z orisom na to, da je to zadnja letošnja javna sokolska telovadba na Primorskem, nadejamo se, da se udeležijo občinstvo v obilnem številu te prireditve in s tem podpre mlado društvo, da bo moglo točno izvrševati svojo vzvišeno nalogo in krepko korakati k cilju, ki si ga je postavilo.

Začetek veselice je ob 4. uri pop. Vstopnina 30 stot, sedeži 40 stot, k plesu 20 stot. komad. Na zdar!

x Konvikt za izpuščene kaznjence se je nastanil v četrti v svojem novem nalašč v ta namen zgrajenem poslopju.

Vesti iz Kranjske.

Nad trirazredni deški meščanski šoli v Pestoju bo vpisovanje učencev v I. razred dne 14. 15. in 16. septembra t. l. V meščanski šoli se sprejemajo vsi tisti učenci, ki so stari 11 let ter so z zadostnim uspehom dovršili 5. šolsko leto (ni treba 5. razred) ljudske šole. — Meščanska šola daje primerno naobrazbo osobito za trgovski in obrtni stan ter pripravlja učence za vstop v učiteljska, primerne razrede realk, v trgovske šole in na razne strokovne šole.

Vesti iz Štajerske.

Slovenecem štajerskim! Lanski 20. september je in ostane vsem Slovencem v neizbrisnem spominu. Zakaj, to ve danes že vsak, in ta dan, ta narodni praznik rozi zbrali slovenski akademiki po vseh krajih naše lepe zelene Štajerske za svoj dan. Ta dan bodo hodili slovenski akademiki po vseh krajih naše lepe zelene Štajerske z nabiralnimi polami in nabirali v narodne namene. Že laneka ta zbirka, imenovana „Narodna zbirka“, je imela nepričakovano lep uspeh; blizu 3000 K se je nabralo in razdelilo v narodne namene. — In letos ne smemo zaostati! Vsak prispeva po svojih močeh in svota se gotovo podvoji.

Lani, ko smo hodili po kmetijskih in delavskih hišah, smo opazili, da še tli narodna iskra v teh ljudeh, le vzbuditi jo je treba. In da je za to taka narodna zbirka prav priprava, ko daje priprosti človek narodni darček in pripise svoje ime, to lahko izravni vsakdo. Da pa, kakor po navadi tudi slovenski inteligent brez razločka stanu. In tako bomo kakor lani imeli ob sklepu zbirke zopet nov velik imenik narodno-zavedu h Slovencev.

Še nekaj! Res je, da so narodni davki ogromni; a kakor drugi, tako tudi slovenski akademiki nočejo zaostati v narodnem delu. Ta dan smo si zbrali mi in ta naj bo naš dijaški dan. Že prihodnje leto se ustanovi za te zbirke stalen dijaški odtok, sestavljen iz vseh struj. Štajerski Slovenci! Dne 20. septembra, ko poteka tudi na Vaša vrata slovenski akademik z nabiralno polo, vpremite ga prijazno in podpišite se s kakim znekom; vsak po svojih močeh! In čim več bo podpisov in čim večja bo nabrana svota, tem glasnejši bo odgovor tistim, ki so prelivali slovensko kri na naših tleh.

Hmeljski trg v Žalcu. — Cene hmelju so bile 1. m.: 340 do 360 K za 100 kg.

Gospodarstvo.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu avgustu 1909 je 177 strank vložilo kron 42673'87, 136 strank vzdignilo K 23437'52, 5 strank izplačalo se je hipot. posojil 11,400 K. Stanje hranilnih vlog K 1851,569'81. — Stanje hipoteknih posojil 1,280,290'26. Denarni promet K 439,447'96.

Kako naj se hrani jajca? Ako premočujemo vse dosežanje poskušnje in rezultate glede hranjenja jajec, pridemo do zaključka, da je to najboljša hraniti jajca na nalašč zato napravljeneh polnicah v kletih. Tako hranjena jajca so bila dolga in užitna še po 10 mesecih, le njihov okus je bil nekako pust. Dobro se je obneslo tudi hranjenje jajec v rezanici, nasprotno pa so se pokvarila ona jajca, ki so bila zakopana v pesek, nahajajoči se v steklenih posodah; pokvarila so se že po 8 tednih.

Iz tega lahko sklepamo, da se mora hraniti jajca na zračnem. Sicer pa ni dovolj, da je prostor le zračen, ampak mora biti obere tudi hladen, za kar je najboljša klet, ki ni zaduhla in vlažna. Dalj časa se dajo ohraniti jajca tudi s tem, da se jih namaže od zunaj s kakim lepivom; z način se pa ni posebno obnesel. Izmed raztopin, v koje se jajca vlagajo, obneala se je še najboljša 10 odstotna raztopina tekočega atakla (Wasserglas). Da se dobi to raztopino, naj se vzame 1 liter dobrega tekočega atakla in zlije v 10 l čiste in sveže studenčnice. Ta količina raztopine zadošča za 140 do 160 jajec. Jajca, ki se jih hoče ž njo konservirati, naj se dene v položčen ali glaziran lonec in zlije potem

nanje to raztopino. Lonec naj se preveže nato s papirjem in postavi v kak kot v hladni kleti. „Prim gosp.“

Razne vesti.

Prebivalstvo Bosne in Hercegovine. — Glasom statističnih podatkov c. k. r. centralne statistične komisije sta koncem leta 1908. imele Bosna in Hercegovina 1.828.397 prebivalcev. Od teh je bilo 610.032 mohamedancev, 794.702 pravoslavnikov, 406.653 katolikov, 11.250 židov in 5742 pripadnikov drugih veroizpovedanj.

Po ljudskem št. tju leta 1895 je bilo v obeh pokrajinah 548.632 mohamedancev, 673.246 pravoslavnikov, 344.142 katolikov, 8.213 židov in 3859 pripadnikov drugih veroizpovedanj, skupno 1.568.092 prebivalcev. Od tedaj se je torej prebivalstvo pomnožilo za 260.287 duš. ozir. za 16,6 odst.

Mali oglasi

Na Opčinah zraven cerkve na prodaj hiša primerna za vsako obrt. Cena po dogovoru. — Ana Sosič. 1491

Mlad trgovski pomočnik zmožen slovenskega in nemškega jezika popolnoma v govoru in pisavi, laškega nekoliko v govoru, špecarijske in delikatesne stroke, želi službo s 1. oktobrom. Pomočnik na Ivo Soklič, trgovski pomočnik, Bled, Gorenjsko. 1488

Josip Stofa mizararji mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizararska dela.

Mesnica med Opčino in Banami Podpisani usojam se naznaniti slavnemu občinstvu, da pričnem prodajati z 29. avgustom v moji mesnici na Openski cesti, ki vodi v Bane, goveje meso po nizki ceni in sicer: sprednji del à 96 v. kilogram, zadnji del à 1 K 20 v. kilogram. — Za obilen obisk se toplo priporoča KAROL VATTA, lastnik. 1460

Ulica Cavana 4 Trst

Ker sem kupil od neke tovarne v likvidaciji en bloc emporij gramofonov, zamorem jih prodajati po najzmernejših cenah kakor naprimer:

velike gramofone od K 18.-- napr. plošče --70 „ fine igle (200 kom.) „ --30 „

Dnevni dohodni novih plošč. — Samo za malo časa. — Ceniki zastoj.

Odlikovana krojačnica

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad. (ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrstne obleke najnov. mode (od 50 K naprej) in vsakovrstne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

...! Po absolutno ...! konkurenčnih cenah

se kupi Porcelan, stekla, kuhinjske potreščine, navadne in apanirane šipe, galanterije, svetilke, namizno posodo, umivalnike in vse druge potreščine

v novi prodajalnici v ulici Barriera vecchia 33, Trst.

NOVO POGREBNO PODJETJE H. STIBIEL in drug se je preselilo na **Corso št. 49 (Piazza Goldoni)**

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb.

in prodajalnicu mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana itd. itd.

Velika zaloga : voščenih sveč.

Prodaja na deb. in drobno.

Stanovanje obstoječe iz sobe, sobice in kuhinje se odda v Rojano št. 9, pri Rudolfu Košuta št. 140. 1502

Iščem mladeniča, izvežbanega za žganjarno. Sprejem tudi žensko. — Naslov pove. Edinost. 1501

V Gorici via Formica No. 34 se sprejmeta na hrano in stanovanje 2 dijakov, po želji enega iz gimnazije. Pismene ponudbe na Maro S., poste restante, Opčina. 1499

Proda se krasen balkon iz kraskega kamena. Delo perfektno. — Izvrstna prilika. Ulica S. Lazzaro 6. 1306

Spretnega 16-letnega pomočnika izučena za prodajo jestvin sprejme takoj Mahnič v Bazovici. 1503

Novak Anton odprl je novo slovensko brivnico in se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojni obisk. Ulica Sette Fontane št. 13. Slovenci in Slovani! zanimajte se za vašo posjetja. 1385

Iščem zmožnega skladiščarja (magazinerja) v ščega slovenskega in italijanskega jezika, kateri bi lahko upravljal tudi službo „piacista“. Prošnje je naslovljati na podpisane do 10. septembra t. l. — S. H. Škerl, ul. Cecilia št. 14. 1473

V odlik. prodajal. obuvala „Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosuè Carducci 21 (prej Torrente), dobi se poleg raznih finih čevljev za gospode in gospe sledeče obuvala po najzmernejših cenah in sicer:

Moški čevlji iz usnja Boxcalf (za povezati) Kron 9.60 „ „ „ Boxcalf (z elastiko) „ 9.60 „ „ „ Boxcalf Derby „ 10.— „ „ „ Boxcalf zap. Triumph „ 10.—

Ravno taki čevlji za dečke 1 krono manj. Vsaki par je iz najčistejšega usnja. DELO SOLIDNO.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Umetni : fotografični atelje

pri sv. Jakoba - TRST. ulica Rivo št. 42 (pritliče)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se je preselila dobroznana prodajalnica ko. onlj. blaga

GODNIG iz ulice Nuova v ulico S. Giovanni št. 8

Omenjena prodajalnica je bogato založena s kavo, rižem, testenami, sladkorjem in suhim sadjem. V nadi, da me slavno občinstvo poseti z obilnim obiskom, se najtopleje zahvaljujem ter beležim udani

ANTON GODNIG vulgoKOMENC.

Zaloga ovsa

klaje, detelje in korobačev po zmernih cenah

Trst, ulica Belvedere št. 19 in ulica del Bosco št. 14.

KROJAČNICA

Andrej Lazzar

Trst, Piazza C. Goldoni 10, I. n.

je preskrbljena s pristnim angleškim blagom zadnje mode v veliki izbiri in izdeluje vsakovrstne obleke po najzmernejših cenah.

JAKO ZMERNE CENE.

— Ugodni pogoji plačevanja. —

Kdor hoče biti dobro

postrežen, naj pride v GOSTILNO

Antona Ivančič-a, Trst

ulica della Stazione št. 13

kjer dobi po zmernih cenah razne gorke in mrzle

jedi kakor tudi izborna vina in vedno sveže

Dreherjevo pivo.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderel, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum. a in nerodirnega blaga.

Preprodajalci ali agenti

ki želijo zastopati poznano banko, ter se baviti s prodajo zakonito dovoljenih srečk, najdejo proti visoki proviziji stalno službo. Z malim trudom se lahko zasluzi mesečno 200 do 500 kron. Ponudbe naj se „NEUE FORTUNA“, pošljijo pod:

Budimpešta V. — Börse, — Postfach 33

Zaloga tu- in inozem. vin, špirta, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhauc, Trst

Via della Acque 6, nasproti Caffè Centrala

Velik izbor francoskega šampanjca, peničih dezeretnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz došnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razpošlja se po povzetju. — Ceniki na zahtev in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

KLOBUČARNA

G. Doplicher

Trst, Corso 34

Klobuki prvih tovarn.

Potne in športne kape po zmernih cenah.

ŠIRITE „EDINOST“